

ผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ *

Local Leaders and Community Development Administration in Mae Taeng District, Chiang Mai Province

ณณดิษ สุวรรณธร และ ธรรมพร ตันตรา

Chanadis Suwanthorn and Thammaporn Tantra

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University

Corresponding Author, Email: mju6405405019@mju.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปธรรมความสำเร็จด้านการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาหาปัจจัยความสำเร็จในการนำแนวคิดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 98 คน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบความสำเร็จด้านต่าง ๆ ที่ผู้นำท้องถิ่นได้นำแนวคิดหลักการแนวทางการปฏิบัติ ด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านชุมชน พบว่าทำให้เกิดชุมชนต้นแบบ กลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ ชมรมสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านต้นแบบ และผู้นำชุมชนต้นแบบ ครีวเรือนต้นแบบนำไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็งกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และผลการ

* ได้รับความเห็นชอบ: 8 มีนาคม 2567; แก้ไขบทความ: 26 กรกฎาคม 2567; ตอปรับตีพิมพ์: 31 กรกฎาคม 2567

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการนำเอาแนวคิดหลักการแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชน รวมถึงการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินพบว่า มีปัจจัยหนุนเสริมความสำเร็จประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ ระยะเวลาในการทำงานของผู้นำชุมชนร่วมกับการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้านการบริหารการพัฒนาปัจจัยทางด้านการได้ปฏิบัติการจริงและการลงมือทำด้วยตนเอง ปัจจัยทางด้านการมีเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ผู้นำท้องถิ่นสร้างและมีอยู่ ปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบบูรณาการ ประการสำคัญคือปัจจัยทางด้านการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม

คำสำคัญ: ผู้นำท้องถิ่น; การบริหารการพัฒนา; รูปธรรมความสำเร็จ

Abstract

This article consisted of two objectives that were: to examine the concrete success in development administration of local leaders in Mae Taeng District, Chiang Mai Province and to investigate the factors in applying development administration to practices to community management and development in Mae Taeng District, Chiang Mai Province. This was qualitative research that consisted of research instruments were semi-structured interview, Focus group discussion, and Participant Observation, 98 representatives.

The finding showed that various success models in which local leaders had applied concepts, principles, and guidelines for development management in sub-district and villages found that some local leaders could create a model community, model community organization group, model village headman, as association club and model community led to a strengthened learning community that became a source of community learning that had value and benefits to all sectors involved. Besides, results of a research study on success

factors in applying development administration concepts, principles, and practices to community management and development including governing and maintaining peace and order within the community so that the community was strong and had safety in life and property found that there were factors supporting success including: 1) factors in the level of education, experience, and length of work of community leaders, 2) factors in the opportunity to learn for improve knowledge regarding to local leaders and own potential development, 3) factors in terms of actual operations and doing it yourself, 4) factors in having development networks created and available by local leaders, 5) factors in the participation of citizens and various related sectors in an integrated form, and factor of receiving support from the government, both direct and indirect.

Keywords: local leader; development administration; success models

1. บทนำ

การบริหารการพัฒนาคือความสามารถในการนำนโยบายแผนยุทธศาสตร์โครงการลงสู่การปฏิบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าโดยมุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางการบริหาร การบริหารการพัฒนาเป็นคำใหม่ที่เข้ามาในหน่วยงานและองค์กรภาครัฐโดยเกิดอิทธิพลจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจที่ส่งออกแนวคิดหรือวิธีการบริหารงานในรูปแบบหรือมิติใหม่ไปใช้กับประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาสำหรับบริบทประเทศไทยนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่ได้พัฒนาสภาพการเป็นประเทศด้อยพัฒนา กำลังก้าวผ่านประเทศกำลังพัฒนา และก้าวเข้าสู่ประเทศพัฒนาด้วยเทคโนโลยี การบริหารการพัฒนาไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นการบริหารที่แยกมาจากการบริหารรัฐกิจเป็นความหมายที่กว้างและมีจุดเน้นจุดมุ่งหมายและบทบาทของการบริหารโดยเฉพาะคือ การบริหารเพื่อการพัฒนาเป็นวิธีการหรือแนวทางในการบริหารงานของภาครัฐการบริหารการพัฒนาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานราชการให้เป็นระบบเป็นวิชาการมีความชัดเจนครบถ้วนสมบูรณ์โดยช่วยสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติงานราชการเมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความหมาย

แนวคิดแนวทางการบริหารการพัฒนาจะเห็นได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ บ้านเมืองเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา (วิธนา พิงวิวัฒน์นิกุล, น. 5)

สำหรับการใช้งานการพัฒนากับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนนั้นเป็นไปตาม นโยบายยุทธศาสตร์แผนงานโครงการต่าง ๆ ผ่านหน่วยงานรัฐลงสู่ชุมชนท้องถิ่นผ่านหน่วยงาน และองค์กรภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีผู้นำชุมชนในระดับหมู่บ้าน คือ ผู้นำ ท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน ในรูปแบบโครงการ ที่นำสู่การบรรลุผลในเชิงรูปธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนด้วยแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนของ หน่วยงานองค์กรภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็นำแนวทางการบริหารการพัฒนา มาประยุกต์ใช้กับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ความ เข้มแข็งในหมู่บ้านตำบล สามารถก้าวไปสู่หมู่บ้านตำบลแห่งการเรียนรู้เป็นชุมชนต้นแบบ ในขณะเดียวกันหน่วยงานองค์กรภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกลายเป็น หน่วยงานองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนา หมู่บ้านตำบลของตนเอง (ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธา, 2560, น. 48)

ผู้นำท้องที่คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำ ตำบล เป็นกลุ่มผู้นำที่อยู่ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประชาชนมากที่สุดเป็นผู้ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็น เวลาช้านาน มีความผูกพันกับวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนานประชาชนทาง ภาคเหนือจะเรียกผู้ใหญ่บ้านว่า พ่อหลวง ซึ่งทำงานได้ทุกอย่างภายในชุมชนทั้งงานตามบทบาท หน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย และงานทางด้านสังคม การทำตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องที่ ร่วมกับหน่วยงานองค์กรหรือผู้นำในภาคส่วนอื่น ๆ จึงมีจุดมุ่งหมายคือ การบริหารพัฒนาเพื่อ พัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างมั่นคงยั่งยืนประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดี และชีวิตมี ความสุขโดยภาคทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยความ เข้มแข็งของชุมชนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาเขตบริเวณ เดียวกัน ประชาชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันมีความ ผูกพันเอื้ออาทรต่อกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกันร่วมมือกันพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้มีความ เจริญก้าวหน้าการดำรงวิถีชีวิตของประชาชนอยู่บนฐานของความมั่นคงยั่งยืน (เขมิกา ทองเรือง, สำราญ วิเศษ, และ กชกร เดชะคำภู, 2562, น. 11-13) ผู้นำท้องที่ในอำเภอแม่แตง จังหวัด

เชียงใหม่ ที่ประกอบด้วยกำนันที่มีอยู่ใน 13 ตำบล และผู้ใหญ่บ้านที่มีอยู่ในทุกหมู่บ้านประมาณ 120 คนรวมถึง มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบลอีกหลายร้อยคน พบว่า ผู้นำในอำเภอแม่แตงมีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น แต่ผู้นำท้องถิ่นบางส่วนในหลายหมู่บ้านตำบลยังขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับแนวคิดหลักการและแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมยกเว้นผู้นำชุมชนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับปริญญาตรีปริญญาโทและปริญญาเอกในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่พอจะมีองค์ความรู้และเข้าใจในแนวคิดแนวทางแนวการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนา ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้นำท้องถิ่นที่จึงอยากศึกษาปัจจัยที่แท้จริงที่นำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผลวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางให้แก่ผู้นำท้องถิ่นนำไปปรับใช้ในการบริหารการพัฒนาและพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปธรรมความสำเร็จด้านการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาหาปัจจัยความสำเร็จในการนำแนวคิดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารพัฒนามาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 98 คน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน ตัวแทนประชาชน ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนด้านศาสนา ตัวแทนสถานศึกษา และตัวแทนนักวิชาการเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่เป็นเอกสารตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีแนวทางหลักการ รวมถึงเอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Secondary Data) ทำการจัดเก็บรวบรวมรวบรวมข้อมูลในสามลักษณะ คือ การออกแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การจัดทำเวทีสนทนากลุ่มย่อยในพื้นที่ (Focus Group Discussion) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

(Participant Observation) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) รายงานผลการวิจัยแบบพรรณนาความ

4. สรุปผลการวิจัย

1. ภูมิปัญญาความสำเร็จทางการบริหารการพัฒนาที่ผู้นำท้องถิ่น นำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาหมู่บ้าน ที่สามารถทำให้หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เกิดการเปลี่ยนแปลงมีความเจริญก้าวหน้ามีความเข้มแข็งอย่างมั่นคงยั่งยืน มีความเป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ถึงแม้จะไม่ได้นำแนวคิด ทฤษฎี หลักการวิชาการ การปฏิบัติการด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบ การเกิดกลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบที่มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการตนเองให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับสมาชิกประชาชนชุมชน โดยมีกลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร การผลิต การแปรรูป และการบริการ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มจิตอาสา กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มทางด้านเศรษฐกิจการเงิน โดยกลุ่มองค์กรชุมชนต่าง ๆ เหล่านี้ มีความเข้มแข็งขึ้นได้ด้วยการสนับสนุนทั้งการประสานความร่วมมือด้านองค์ความรู้ทางวิชาการปฏิบัติการ งบประมาณ บุคลากรการปฏิบัติการจากผู้นำท้องถิ่นที่ร่วมกับผู้นำในภาคส่วนต่าง ๆ สามารถก้าวขึ้นไปเป็นกลุ่มองค์กรต้นแบบที่มีความสำเร็จเป็นรูปธรรมยกตัวอย่าง เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสันมหาพนสมุนไพรอินทรีย์ผักเชียงดาตรากาทอง ที่เป็นการรวมกลุ่มสมาชิกผลิตสมุนไพรอย่างครบวงจร จนประสบความสำเร็จ จัดจำหน่ายทั่วประเทศและกำลังก้าวสู่ต่างประเทศ และจากการศึกษาวิจัยยังพบว่าในอำเภอแม่แตงยังพบชุมชนต้นแบบเกิดขึ้นอย่างมากมายในลักษณะของการเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงการเกิดชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง วิถีพอเพียง ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนชุมชนและสังคมในภาพรวมที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภูมิปัญญาความสำเร็จของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลของการนำแนวคิด หลักการแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนในภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งภายในภายนอกชุมชน นอกจากจะทำให้เกิดรูปธรรมความสำเร็จได้ทางด้านโครงการต้นแบบ กลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ หมู่บ้านตำบลต้นแบบ บุคลากรต้นแบบสิ่งสำคัญที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ คือการก้าวเข้าสู่การเป็นชุมชนต้นแบบแห่งการเรียนรู้หน่วยงานองค์กรเกิดการเรียนรู้เมื่อทุกภาคส่วนในชุมชนมีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มี

ความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง พึ่งพาระหว่างกันได้ ความสงบสุขร่มเย็นย่อมเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน การแบ่งปันเกิดขึ้น ความรักความสามัคคีเกิดขึ้น ความขัดแย้งในชุมชนลดลง การมีส่วนร่วมด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาเพิ่มมากขึ้นสุดท้ายจะนำไปสู่หมู่บ้านแห่งการเรียนรู้ ตำบลแห่งการเรียนรู้ และอำเภอแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ จึงได้บทสรุปที่ว่าทุกภาคส่วนในอำเภอแม่แตงที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนา โดยเฉพาะผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้นำท้องที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน รวมถึงผู้นำหน่วยงานภาครัฐเอกชนจำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมศักยภาพด้านการบริหารการพัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้ให้มากขึ้น ตลอดจนประชาชนต้องให้ความร่วมมือกับแนวทางการดำเนินกิจกรรมโครงการด้านการบริหารการพัฒนา

2. ปัจจัยความสำเร็จในการนำเอาแนวคิดแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้นำท้องที่พบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีความสำคัญที่สามารถเข้าไปหนุนเสริมส่งเสริมการประยุกต์ใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ของผู้นำท้องที่ มีความสำคัญและมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้การนำเอาแนวคิดหลักการแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดรูปธรรมความสำเร็จ เพราะว่าการบริหารการพัฒนาเป็นสิ่งที่เข้าถึงค่อนข้างยากในเชิงวิชาการ การทำความเข้าใจในเชิงแนวคิดทฤษฎีหลักการวิธีการปฏิบัติอาจเป็นเรื่องไกลตัวยุ่งยากซับซ้อนในความรู้สึกนึกคิดของผู้นำท้องถิ่นบางคนบางกลุ่มที่มีระดับการศึกษาไม่ค่อยสูงมากนัก แต่ในกรณีของผู้นำท้องที่ที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างดีในระดับปริญญาตรีปริญญาโทผ่านการเรียนรู้ในเชิงวิชาการมาพอสมควรการรับรู้ความเข้าใจย่อมมีมากกว่าเพราะมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนามาพอสมควร สามารถนำเอาแนวคิดหลักการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงวิชาการผสมกลมกลืนกับการปฏิบัติการ ในขณะเดียวกันผู้นำท้องที่ที่มีประสบการณ์ด้านการเป็นผู้นำชุมชนมาอย่างยาวนานหลายยุคสมัยและมีประสบการณ์เชิงการพัฒนาชุมชนมาย่อมมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การดำเนินกิจกรรมโครงการ รวมถึงมีโอกาสเชิงปฏิบัติการมากกว่าผู้นำชุมชนที่เข้ามารับตำแหน่งใหม่ ประสบการณ์ด้านการทำงานในหมู่บ้านตำบลยังน้อย การรับรู้ความเข้าใจ ด้านการบริหารการพัฒนาจะน้อยกว่าผู้นำชุมชนที่ อยู่มาอย่างยาวนานผ่านงาน ผ่านการอบรมสัมมนา ผ่านการปฏิบัติการมามากมาย การประยุกต์ใช้จึงเกิดขึ้นได้มากและเป็นรูปธรรมได้มากกว่า

2.2 ปัจจัยด้านการมีโอกาสในการเรียนรู้ ตามการศึกษาการมีโอกาสในการเรียนรู้ของผู้นำท้องที่ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำท้องที่ และการมีโอกาสในการเรียนรู้ด้านการบริหารการพัฒนา มีผลต่อการเป็นผู้นำท้องที่ที่สามารถนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก แต่ผลของการวิจัยในครั้งนี้กลับได้ผลสะท้อนจากกลุ่มผู้นำท้องที่หลายคนและผู้นำชุมชนกลุ่มที่ให้ข้อมูลว่าโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพเชิง การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาค่อนข้างค่อนข้างมีน้อยมากสำหรับผู้นำท้องที่ที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น กิจกรรมโครงการด้านการฝึกอบรมสัมมนาและการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาค่อนข้างมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ก็ไม่มีการจัดการด้านงบประมาณเพื่อการนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งที่การบริหารการพัฒนาถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์อีกประการหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญแต่ผู้นำชุมชนในทุกภาคส่วนยังคงต้องแสวงหาโอกาสและมีการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาต่อไปเพื่อประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้นำ ประโยชน์ของประชาชนและชุมชนต่อไป

2.3 ปัจจัยด้านการปฏิบัติการ การได้ลงมือปฏิบัติการกิจกรรมโครงการด้านการพัฒนาในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอของผู้นำท้องที่ในทุกตำแหน่งอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไปสู่การมีทักษะประสบการณ์ตรงซึ่งการบริหารจัดการโครงการ การบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนเป็นประโยชน์ต่อการนำเอาแนวคิดหลักการ แนวทางการปฏิบัติการ การบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ของผู้นำท้องที่ที่ประชาชนและชุมชนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้นำท้องที่รวมถึงผู้นำชุมชนในภาคส่วนต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทักษะประสบการณ์ด้านการบริหารการพัฒนาผ่านการปฏิบัติการและการทำงานเชิงพื้นที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.4 ปัจจัยทางด้านการมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนา ผู้นำท้องที่ในทุกตำแหน่งถ้าเป็นผู้นำที่มีมีอำนาจบารมี มีพรรคพวกเพื่อนฝูง มีเครือข่ายด้านการพัฒนาที่กว้างขวาง ทั้งเครือข่ายในรูปแบบบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน องค์กรในทุกระดับ ย่อมนำมาซึ่งการนำเอาแนวคิดหลักการวิธีการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาหมู่บ้านตำบลและอำเภอให้ประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการมีเครือข่ายของผู้นำท้องที่ที่จะนำมาสู่การมีพันธมิตรด้านการพัฒนาที่เอื้อต่อการได้มาซึ่งองค์ความรู้ทักษะประสบการณ์ของผู้นำ การได้มาซึ่งงบประมาณ ความรู้ทางด้านวิชาการ

เครือข่ายเชิงบริหารการพัฒนา การมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ โดยจะเป็นประโยชน์ต่อการทำให้ผู้นำท้องที่ในทุกบทบาทหน้าที่ที่มีความสามารถมีศักยภาพต่อการนำองค์ความรู้ทางด้านการบริหารพัฒนามาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.5 ปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการทำให้ผู้นำท้องที่ที่สามารถนำเอาแนวคิดแนวทางวิธีการปฏิบัติการด้านการบริหารการพัฒนาใช้ให้บรรลุผลสำเร็จเชิงรูปธรรม เพราะการทำงานด้านการปกครอง การพัฒนา และการรักษาความสงบสุขเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ถึงแม้จะเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้นำท้องที่ท้องถิ่นและผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน รวมถึงผู้นำหน่วยงานองค์กร แต่ถ้าปราศจากความร่วมมือของประชาชนและองค์การที่เกี่ยวข้องแล้ว ก็ค่อนข้างจะประสบความสำเร็จได้ยาก ตรงกันข้ามกับทาสทุกภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนา การปกครอง การรักษาความสงบปลอดภัย ย่อมทำให้การบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้นำท้องที่และผู้นำส่วนอื่น ๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมภายในชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการนำเอาการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในชุมชน

2.6 ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนจากรัฐบาล การได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการนโยบายนุเคราะห์ศาสตร์ด้านการบริหารการพัฒนาสู่การปฏิบัติให้กับผู้นำท้องที่ในทุกตำแหน่งบทบาทหน้าที่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ที่รัฐบาลทุกรัฐบาลจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งงบประมาณที่ผู้นำท้องที่จะนำมาใช้ขับเคลื่อนดำเนินการด้านกิจกรรมโครงการ การปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา การนำมาใช้กับการอบรมสัมมนา การถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะเชิงปฏิบัติการด้านการบริหารการพัฒนา ให้กับผู้นำท้องที่ในทุกตำแหน่งได้อย่างต่อเนื่อง เพราะที่ผ่านมารัฐบาลโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลได้แต่ขอรับข้อมูลเชิงการปกครอง การรักษาความสงบ และการบริหารจัดการและการพัฒนาจากผู้นำท้องที่และผู้นำชุมชนในภาคส่วนต่าง ๆ แต่การสนับสนุนส่งเสริมกับมีน้อยและแทบไม่มีเลย จึงทำให้องค์ความรู้ทักษะประสบการณ์ การปฏิบัติการด้านการบริหารการพัฒนาผ่านผู้นำท้องที่เป็นไปอย่างล่าช้าไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลอย่างไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลของที่ควรจะเป็น

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับรูปธรรมความสำเร็จต่อการที่ผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่แตงได้นำเอาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้โดยเน้นหนักทางด้านการปฏิบัติการร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกชุมชนจนพบว่า มีรูปธรรมความสำเร็จที่ประกอบด้วย การเกิดโครงการต้นแบบ บุคคลต้นแบบ กลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ ชุมชนต้นแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยผลของการได้การเป็นรูปธรรมความสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ว่าการนำเอาแนวคิดแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นเกิดรูปธรรมความสำเร็จในหลายรูปแบบลักษณะ ถือว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีศักยภาพเชิงการปกครอง เชิงการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ รวมถึงสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้นำท้องถิ่นและผู้นำในภาคส่วนอื่น ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงว่าชื่นชมยกย่องเพราะถือว่าเป็นผู้นำชุมชนที่สร้างแนวทางข้อเสนอและรูปแบบของการปกครอง การเมือง การพัฒนาโดยใช้หลักการทางด้านการบริหารการพัฒนาเป็นแนวทางนำร่องในการบริหารจัดการชุมชน โดยการดำเนินการ การบริหารจัดการและการพัฒนาที่พัฒนาที่ผ่านมา สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางการพัฒนาชุมชนโดยนักวิชาการ ดังนี้ Riggs (1970 อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2551, น. 27) มีแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาว่า การบริหารการพัฒนามีความหมายอยู่ 2 ประการคือ การบริหารการพัฒนา คือการบริหารงานด้านการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่มีขนาดใหญ่โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะของการบริหารและอีกความหมายหนึ่งการบริหารการพัฒนาเป็นการบริหารการพัฒนาที่ครอบคลุมการบริหารแผนงานต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของการพัฒนา โดยแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาดังกล่าวไปสอดคล้องกับแนวความคิดของ Montgomery (1966 อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2551, น. 19) ที่ได้ให้ความหมายของการบริหารการพัฒนาไว้ว่า การบริหารการพัฒนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของรัฐ โดยปกติจะไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางการเมือง แต่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจส่วนนักวิชาการสาธารณสุขจินได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาว่าเป็นการบริหารแบบใหม่และเป็นการบริหารที่แยกออกจากการบริหารรัฐกิจ การบริหารการพัฒนาเป็นการบริหารที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ Hsuch (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2551, น. 20) ในการขณะนี้นักวิชาการของไทยคือ

อุทัย เลาหวิเชียร (2548, น. 24) ได้ให้ความหมายของการบริหารการพัฒนาได้ค่อนข้างคล้ายคลึงตามกับนักวิชาการจากต่างประเทศหลายท่านโดยให้ความหมายของการบริหารการพัฒนาพบว่า การบริหารการพัฒนา คือ กระบวนการของรัฐหรือหน่วยงานทางราชการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารกิจกรรมโครงการให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ซึ่งตามผลของการวิจัยในครั้งนี้การที่ผู้นำท้องถิ่นที่ร่วมกับผู้นำในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกชุมชนได้ร่วมกันบริหารจัดการ ดำเนินการ ปฏิบัติการจนนำมาสู่การทำให้อำเภอแม่แตงมีต้นแบบของการพัฒนาหลาย ๆ รูปแบบ ก็ถือว่าเป็นการสานต่อแนวนโยบายของรัฐด้านการบริหารการพัฒนาและเป็นการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารการพัฒนาให้เกิดการบูรณาการ ประสานสร้างเครือข่ายด้านการการทำงานให้เป็นกลไกด้านการพัฒนาในทุกภาคส่วน เกิดการเคลื่อนไหว เกิดการบริหารจัดการ ดำเนินกิจกรรมโครงการ และปฏิบัติการจนเกิดเป็นรูปธรรมความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในทุกระดับทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าโดยเป็นไปตามหลักคิด แนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างและพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยมีสาระสำคัญที่ว่าชุมชนเข้มแข็งคือ การที่ประชาชนในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นองค์กร ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายในชุมชน และส่งผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนในเชิงบวก โดยกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชนจะต้องมีการสร้างกระบวนการให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือสร้างความร่วมมือในลักษณะของการร่วมคิดร่วมทำร่วมเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 46)

สำหรับผลการวิจัยที่เป็นปัจจัยความสำเร็จของการนำเอาแนวคิดหลักการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ก็ทำงานผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนในทุกภาคส่วนจำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่จะต้องมีการศึกษาที่ค่อนข้างสูงอย่างน้อยก็ควรอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพราะระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชน โดยเฉพาะการรับรู้การเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการชุมชนการปกครองและการพัฒนาชุมชนที่จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายทันยุคทันสมัยทันเหตุการณ์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญ และผู้วิจัยค่อนข้างเห็นด้วยกับการที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนควรต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านอื่น ๆ และด้านการบริหารจัดการด้านการพัฒนามาก่อนยิ่งถ้ามีระยะเวลาของการเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือ

ผู้นำชุมชนมาหลายปียิ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน การบริหารจัดการ และการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ในรูปแบบของการบริหารการพัฒนาได้เป็นอย่างดี เพราะการบริหารการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจค่อนข้างมากถ้าได้ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีประสบการณ์ยังเป็นปัจจัยหนุนเสริมที่ดี

ปัจจัยทางด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ผู้นำท้องถิ่นสร้างและมีมากขึ้นก็เป็นปัจจัยหนึ่งเสริมที่สำคัญต่อการ ที่ผู้นำได้นำแนวคิดหลักการบริหารการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมเพราะว่าแนวทางการพัฒนาโดยทั่วไปและแนวทางการบริหารการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยภาคีเครือข่ายทั้งลำดับบุคคล กลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานทั้งภายในภายนอกชุมชน ทั้งเครือข่ายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีปัจจัยที่สำคัญมากคอยหนุนเสริมคือความร่วมมือของประชาชนที่อยู่ภายในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ในกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารจัดการและการพัฒนาโดยตรง สังเกตได้ว่าหมู่บ้าน ตำบล ตำบลต้นแบบ อำเภอต้นแบบในลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำปัจจัยด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์รวมก็จะพบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่จะเข้ามาหนุนเสริมสนับสนุนร่วมกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดที่จะทำให้การประยุกต์ใช้แนวคิดแนวทางการบริหารการพัฒนา กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นคือ ปัจจัยทางด้านการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยตรงทั้งในเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการพัฒนาหรือการสนับสนุนผ่านหน่วยงานภาครัฐ ทั้งการสนับสนุนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนด้านความรู้วิชาการ การสนับสนุนด้านบุคลากร การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี และการสนับสนุนด้านงบประมาณที่มากเพียงพอและต่อเนื่อง

ปัจจัยหนุนเสริมความสำเร็จที่ได้จากการวิจัยที่นำมาอภิปรายผล มีความสอดคล้องกับหลายแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการหลาย ๆ คน เช่น วันชัย มีชาติ (2557) และ ดิน ปรัชญพทุทธิ (2551) และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, และ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, (2550) โดยมีสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดทฤษฎีดังนี้ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ที่มีสาระสำคัญคือการรับรู้เป็นกระบวนการที่ผ่านการตีความและมีการจัดระเบียบในความรู้สึกประทับใจของตนเอง เพื่อให้ความหมาย กับสิ่งแวดล้อม โดยการรับรู้ของแต่ละแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งแต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจะให้ความหมายและตีความ อาจเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันเพราะบุคคลมีความรับรู้ที่แตกต่างกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์,

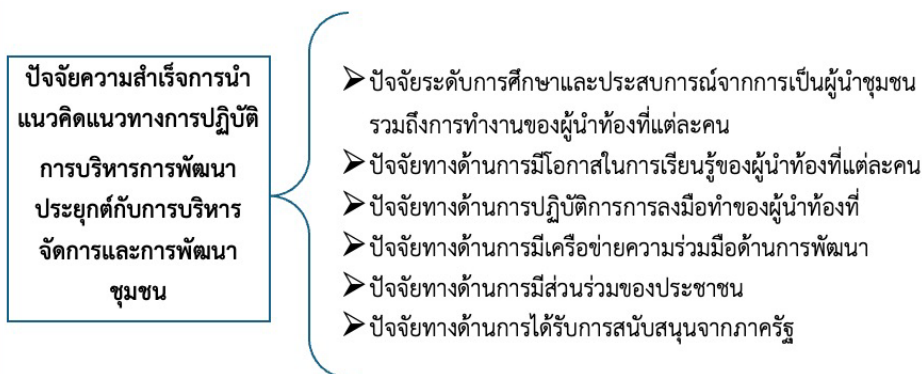
สมชาย หิรัญภิตติ, และ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2550, น. 31) โดยความเป็นผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนควรมีการเรียนรู้มากกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไปเพราะการเรียนรู้จะนำไปสู่การรับรู้ในเรื่องราวต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเป็นผู้นำและประสิทธิภาพประสิทธิผลของการทำงานในเชิงการบริหารจัดการการปกครองการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการด้านการรับรู้ของไทยคือ วันชัย มีชาติ (2552, น. 15) ที่ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่าการรับรู้เป็นการอภิปรายความรู้ความรู้สึกความหมายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรากับการรับรู้ที่แต่ละบุคคลมีต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับการเรียนรู้สติปัญญาทัศนคติค่านิยมและการกล่อมเกลாதงสังคมของแต่ละบุคคลโดยมีปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยการเรียนรู้และประสบการณ์ในอดีตทัศนคติของบุคคลการสนใจความสนใจความคาดหวังบุคลิกภาพความสามารถและแรงขับเคลื่อนความต้องการดังนั้นผู้นำท้องถิ่นควรเป็นบุคคลที่รักในการเรียนรู้และควรเป็นบุคคลที่ชอบแสวงหาความรู้ความรู้อย่างต่อเนื่องประสบการณ์ประสบการณ์

ประการสำคัญ ผู้นำท้องถิ่นควรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูงเพราะการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงจะส่งผลต่อตัวผู้นำ ด้านการทำงานการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชน รวมถึงการปกครอง ความนิยมชมชอบการได้รับการยอมรับจากประชาชนและคนในสังคมโดยความมีภาวะผู้นำของผู้นำท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำที่มีสาระสำคัญที่กล่าวว่า เพราะว่าผู้นำเป็นอิทธิพลที่มีต่อกลไกการบริหารควบคู่กับการนำบุคคลในองค์กรโดยที่ภาวะผู้นำเกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มีมากกว่าสองคนขึ้นไปภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มคนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายขององค์กรภาวะผู้นำหมายถึงกระบวนการที่จะพัฒนาเป้าหมายการทำงานและทุ่มเทพลังให้กับการทำงานจะทำให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดของทั้งนักวิชาการต่างประเทศที่ประกอบด้วย Katz & Kahn (1978, อ้างถึงใน อนุวัตร กองพันธ์, 2560, น. 27) และ Houses & Beetz (1997, อ้างถึงใน สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์, 2561, น. 294) รวมถึง Jacobs & Jacques (1979, อ้างถึงใน นงนุช โพธิ์सान, 2560, น. 87) ซึ่งภาวะผู้นำของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่ก็ค่อนข้างตรงกับแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการชาวต่างประเทศดังกล่าวและผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ก็ผู้นำที่มีภาวะผู้นำ

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการนำแนวคิดแนวทางการปฏิบัติการบริหารการพัฒนามาประยุกต์กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนประกอบด้วยปัจจัยตามภาพดังนี้

ภาพที่ 1. ปัจจัยความสำเร็จการนำแนวคิดแนวทางการปฏิบัติการบริหารการพัฒนาประยุกต์กับการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชน

จากแนวคิดทฤษฎีการบริหารและการพัฒนาชุมชนปัจจัยหลักที่สนับสนุนในการพัฒนาชุมชนคือ คนในชุมชนมีพลังและศักยภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน การพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือตนเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การริเริ่มของประชาชน ความต้องการของประชาชน ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐบาล การร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน การพัฒนาแบบบูรณาการ ความสมดุลในการพัฒนา การศึกษาภาคชีวิต และการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการ (วนิดา เสร็จกิจ, 2563, น. 84-86) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาไปใช้ในการบริหารและพัฒนาชุมชนนั้น จะมีการเพิ่มเติมและเฉพาะเจาะจงลงไปที่ตัวบุคคล มากขึ้น คือ การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนให้มีความรู้ด้านการบริหารการพัฒนาชุมชนผ่านการเข้าศึกษาตามสถาบันในระดับสูงขึ้น สะสมประสบการณ์เรียนรู้เพิ่มเติมจากผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นรูปธรรม การสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ส่งผลให้การพัฒนาชุมชนมีความมั่นคงยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ควรมีโครงการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานให้กับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารการพัฒนา และศักยภาพด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำชุมชน

1.2 ควรมีการเสริมสร้างและพัฒนาชุมชนต้นแบบภายในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ มากขึ้นโดยเป็นชุมชนต้นแบบ กลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ รวมกับการสร้างผู้นำท้องถิ่นต้นแบบ ผู้นำท้องถื่นต้นแบบ ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนต้นแบบ ประชาชนต้นแบบ เพื่อยกระดับการบริหาร จัดการชุมชนให้เป็นการบริหารการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ โดยการเสริมสร้างอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อให้ได้ข้อเสนอ แนวทาง กลยุทธ์หรือรูปแบบในการนำแนวคิด หลักการบริหารการพัฒนามาใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ขอบเขตของพื้นที่วิจัยในระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการถอดบทเรียนความสำเร็จจากหน่วยงานองค์กร สถาบันการศึกษา หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มองค์กรชุมชน ที่สามารถนำเอาหลักคิดแนวคิดทฤษฎี แนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารการพัฒนาไปสู่การ ปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมมีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ นำไปสู่การเป็น ต้นแบบในการเรียนรู้ได้

เอกสารอ้างอิง

- เขมิกา ทองเรือง, สำราญ วิเศษ, และ กชกร เดชะคำภู. (2562). ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามความคาดหวังของประชาชนเทศบาล ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. *วารสารเสถภูมิวิชาการ*, 5(2), 9-21.
- ติน ปรัชญพุทธิ. (2551). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนุช โพธิ์สาน. (2560). *การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ พุทธศาสนศรีธธา. (2560). *การบริหารการพัฒนา*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วนิดา เสร็จกิจ. (2563). การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ในบริบทของการพัฒนาประเทศ. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 8(1), 81-106.
- วันชัย มีชาติ. (2552). *การบริหารองค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2551). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของการบริหาร การจัดการ การบริหารการพัฒนา และการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2557). *การบริหารการพัฒนากับการประเมินสถานการณ์ประเทศไทยตามแนวทฤษฎีเคนส์*. *วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 2(2), 3-21.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, และ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ซีรฟิล์มและไซเทกซ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf
- สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์. (2561). บทบาทการปกครองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 10(1), 281-295